

پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران: بر آورد تولید ناخالص داخلی ماهانه (آبان‌ماه ۱۴۰۴)

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل:
۲۱۳۳۵

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران: برآورد تولید ناخالص داخلی ماهانه (آبان‌ماه ۱۴۰۴)

نام دفتر: مطالعات اقتصادی (گروه اقتصاد کلان و مدل‌سازی)

نوع گزارش: طرح/ لایحه ، راهبردی ، نظارتی ، پیش‌نویس قانونی

مدیر مطالعه: محمدرضا عبداللهی

تهیه و تدوین کنندگان: عالیه ناظمی، علیرضا آذربایجانی

ناظران علمی: سیدمهدی بنی‌طبا، ابوالمحسن والی‌زاده

صفحه آرا: منیره حاجی محمدی

واژه‌های کلیدی:

۱. تولید ناخالص داخلی ایران
۲. ارزش افزوده گروه کشاورزی
۳. ارزش افزوده گروه نفت خام و گاز طبیعی
۴. ارزش افزوده گروه صنایع و معادن
۵. ارزش افزوده گروه خدمات

تاریخ شروع مطالعه: ۱۴۰۴/۰۷/۰۱

تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۱۰/۲۰

به نام خدا

فهرست مطالب

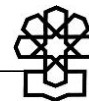
۱	چکیده
۱	خلاصه مدیریتی
۳	۱. مقدمه
۴	۲. تولید ناخالص داخلی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی
۵	۱-۲. گروه کشاورزی
۶	۲-۲. گروه نفت
۷	۳-۲. گروه صنایع و معادن
۸	۴-۲. گروه خدمات
۹	۳. تولید ناخالص داخلی به تفکیک اجزای هزینه نهایی
۱۰	۱-۳. هزینه مصرف نهایی بخش خصوصی
۱۱	۲-۳. هزینه مصرف نهایی بخش دولتی
۱۱	۳-۳. تشکیل سرمایه ثابت ناخالص
۱۲	۴-۳. صادرات کالا و خدمات
۱۳	۵-۳. واردات کالا و خدمات
۱۳	۴. جمع‌بندی
۱۵	منابع و مآخذ

فهرست جداول

۱۴	جدول ۱. رشد تولید ناخالص داخلی و ارزش افزوده رشته فعالیت های عمده اقتصادی (۱۴۰۰=۱۰۰)
۱۴	جدول ۲. رشد تولید ناخالص داخلی به تفکیک اجزای هزینه نهایی (۱۴۰۰=۱۰۰)

فهرست شکل‌ها

۴	شکل ۱. نمودار رشد تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه ماهانه (نسبت به ماه مشابه سال قبل- (۱۴۰۰=۱۰۰))
۴	شکل ۲. نمودار رشد تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه بدون نفت ماهانه (نسبت به ماه مشابه سال قبل- (۱۴۰۰=۱۰۰))
۵	شکل ۳. نمودار سهم فعالیت‌های اقتصادی از رشد اقتصادی آبان‌ماه ۱۴۰۴ (۱۴۰۰=۱۰۰)
۶	شکل ۴. نمودار رشد ارزش افزوده ماهانه گروه کشاورزی (نسبت به ماه مشابه سال قبل- (۱۴۰۰=۱۰۰))
۷	شکل ۵. نمودار رشد ارزش افزوده ماهانه گروه نفت (نسبت به ماه مشابه سال قبل- (۱۴۰۰=۱۰۰))
۷	شکل ۶. نمودار رشد ارزش افزوده ماهانه گروه صنایع و معادن (نسبت به ماه مشابه سال قبل- (۱۴۰۰=۱۰۰))
۸	شکل ۷. نمودار رشد ارزش افزوده ماهانه گروه خدمات (نسبت به ماه مشابه سال قبل- (۱۴۰۰=۱۰۰))
۹	شکل ۸. نمودار رشد تولید ناخالص داخلی به قیمت بازار ماهانه (نسبت به ماه مشابه سال قبل- (۱۴۰۰=۱۰۰))
۱۰	شکل ۹. نمودار سهم اجزای هزینه نهایی از رشد اقتصادی آبان‌ماه ۱۴۰۴ (۱۴۰۰=۱۰۰)
۱۰	شکل ۱۰. نمودار رشد هزینه مصرف نهایی بخش خصوصی ماهانه (نسبت به ماه مشابه سال قبل- (۱۴۰۰=۱۰۰))
۱۱	شکل ۱۱. نمودار رشد هزینه مصرف نهایی بخش دولتی ماهانه (نسبت به ماه مشابه سال قبل- (۱۴۰۰=۱۰۰))
۱۲	شکل ۱۲. نمودار رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص ماهانه (نسبت به ماه مشابه سال قبل- (۱۴۰۰=۱۰۰))
۱۲	شکل ۱۳. نمودار رشد صادرات کالا و خدمات ماهانه (نسبت به ماه مشابه سال قبل- (۱۴۰۰=۱۰۰))
۱۳	شکل ۱۴. نمودار رشد واردات کالا و خدمات ماهانه (نسبت به ماه مشابه سال قبل- (۱۴۰۰=۱۰۰))

پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران:
برآورد تولید ناخالص داخلی ماهانه (آبان‌ماه ۱۴۰۴)

[Doi: 10.22034/mrc.report.21225](https://doi.org/10.22034/mrc.report.21225)

چکیده

داشتن تصویری بهنگام و قابل اعتماد از تحولات تولید ناخالص داخلی کشور، می‌تواند به‌طور موثر به بهبود سیاستگذاری و پایش دقیق‌تر اقتصاد کلان کمک کند. با توجه به تأخیر مراجع آماری در این حوزه و درخواست‌های مکرر نمایندگان مجلس شورای اسلامی برای رفع این کاستی و ارائه تصویری بهنگام از رشد اقتصادی، مرکز پژوهش‌های مجلس تلاش کرده است که زیر ساختی محاسباتی فراهم کند تا بر اساس آن رشد اقتصادی کشور با تواتر ماهانه و در سریع‌ترین زمان ممکن، برآورد و ارائه شود.

طبق آخرین آمار بانک مرکزی در نیمه نخست سال ۱۴۰۴، رشد تولید ناخالص داخلی کشور نسبت به دوره مشابه سال قبل، با نفت و بدون نفت به ترتیب منفی ۰/۶ و منفی ۰/۸ درصد بوده است.

طبق محاسبات مرکز پژوهش‌ها، رشد تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه در آبان‌ماه سال ۱۴۰۴ نسبت به ماه مشابه سال قبل، ۲/۳ درصد و رشد اقتصادی بدون نفت ۲/۷ درصد برآورد می‌شود. نتایج برآوردها نشان می‌دهد در آبان‌ماه ۱۴۰۴ نسبت به ماه مشابه سال قبل، ارزش‌افزوده گروه «کشاورزی» رشد منفی ۱/۹ درصدی، گروه «نفت» رشد منفی ۱/۹ درصدی، گروه «صنایع و معادن» رشد ۲/۴ درصدی و گروه «خدمات» رشد ۳/۷ درصدی را ثبت کرده‌اند.

همچنین، برآورد اجزای هزینه نهایی نشان می‌دهد در آبان‌ماه ۱۴۰۴ نسبت به ماه مشابه سال قبل، هزینه مصرف نهایی بخش خصوصی رشد منفی ۰/۸ درصدی، هزینه مصرف نهایی بخش دولتی رشد ۳/۵ درصدی، تشکیل سرمایه ثابت ناخالص رشد منفی ۷/۹ درصدی، صادرات کالا و خدمات رشد ۸/۵ درصدی، واردات کالا و خدمات رشد ۳/۴ درصدی و تولید ناخالص داخلی به قیمت بازار رشد ۳ درصدی داشته است.

خلاصه مدیریتی

بیان / شرح مسئله

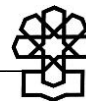
داشتن تصویری بهنگام و قابل اعتماد از وضعیت بخش حقیقی اقتصاد در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی بسیار با اهمیت است. با این حال، مشابه اکثر کشورهای دنیا، در ایران نیز اولین برآوردها از رشد اقتصادی هر فصل حداقل سه ماه پس از پایان آن فصل منتشر می‌شود. در راستای کاهش این تأخیر و دستیابی به آمارهایی بهنگام‌تر، مرکز پژوهش‌های

مجلس تلاش کرده است در چارچوب حساب‌های ملی ماهانه با استفاده از داده‌های ماهانه در دسترس، رشد اقتصادی و رشد ارزش‌افزوده فعالیت‌های عمده اقتصادی برای هر ماه را برآورد و منتشر کند تا امکان واکنش‌های بهنگام سیاست‌گذاری نسبت به تغییر روندهای بخش حقیقی اقتصاد، فراهم شود.

نقطه‌نظرات / یافته‌های کلیدی

طبق محاسبات مرکز پژوهش‌ها، در آبان‌ماه ۱۴۰۴ رشد ماهانه تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه کشور ۲/۳ درصد و رشد اقتصادی بدون نفت نیز ۲/۷ درصد برآورد می‌شود. رشد ارزش افزوده رشته‌فعالیت‌های عمده اقتصادی به شرح ذیل بوده است:

- ارزش‌افزوده گروه کشاورزی در آبان‌ماه ۱۴۰۴ نسبت به ماه مشابه سال قبل منفی ۱/۹ درصد رشد داشته است. برآوردهای انجام شده در این زمینه با توجه به آمارهای پایه دریافتی از وزارت جهاد کشاورزی حاکی از کاهش تولید محصولات زراعی، باغی و دامی در آبان‌ماه است.
- ارزش‌افزوده گروه نفت در آبان‌ماه ۱۴۰۴ نسبت به ماه مشابه سال قبل رشد منفی ۱/۹ درصدی داشته است.
- ارزش‌افزوده گروه صنایع و معادن در آبان‌ماه ۱۴۰۴ نسبت به ماه مشابه سال قبل رشد ۲/۴ درصدی داشته است که عمدتاً ناشی از رشد مثبت شاخص تولید صنایع بوری در آبان‌ماه ۱۴۰۴ و رشد بخش برق و گاز بوده است.
- ارزش‌افزوده گروه خدمات در آبان‌ماه ۱۴۰۴ نسبت به ماه مشابه سال قبل رشد ۳/۷ درصدی داشته است. در آبان‌ماه گروه خدمات تحت‌تأثیر رشد بخش‌های اصلی از جمله بخش‌های «عمده‌فروشی و خرده‌فروشی»، «حمل و نقل و انبارداری» و «فعالیت‌های مالی و بیمه» بوده است.
- هم‌چنین طبق محاسبات مرکز پژوهش‌ها، در آبان‌ماه ۱۴۰۴ رشد ماهانه تولید ناخالص داخلی به قیمت بازار کشور ۳ درصد برآورد می‌شود. رشد اجزای هزینه نهایی به شرح ذیل بوده است:
- هزینه مصرف نهایی بخش خصوصی در آبان‌ماه ۱۴۰۴ نسبت به ماه مشابه سال قبل رشد منفی ۰/۸ درصدی داشته است که عمدتاً ناشی از کاهش ارزش تراکنش‌های شاپرک بوده است.
- هزینه مصرف نهایی بخش دولتی در آبان‌ماه ۱۴۰۴ نسبت به ماه مشابه سال قبل رشد ۳/۵ درصدی داشته است که عمدتاً ناشی از رشد عملکرد اعتبارات هزینه‌ای دولت بوده است.
- تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در آبان‌ماه ۱۴۰۴ نسبت به ماه مشابه سال قبل رشد منفی ۷/۹ درصدی داشته است که عمدتاً ناشی از کاهش شاخص فروش کالاهای سرمایه‌ای بوری و شاخص خالص واردات کالاهای سرمایه‌ای بوده است.
- در آبان‌ماه ۱۴۰۴ نسبت به ماه مشابه سال قبل، صادرات کالا و خدمات رشد ۸/۵ درصدی و واردات کالا و خدمات رشد ۳/۴ درصدی داشته است.

داشتن تصویری بهنگام و قابل اعتماد از تحولات تولید ناخالص داخلی کشور، می‌تواند به‌طور موثر به بهبود سیاستگذاری و پایش دقیق‌تر اقتصاد کلان کمک کند. باین حال در ایران مشابه اکثر کشورهای دنیا اولین برآوردها از رشد اقتصادی فصل مدنظر، حداقل سه ماه پس از پایان فصل مذکور منتشر می‌شود. برای رفع این چالش در ادبیات اقتصاد کلان چارچوب‌هایی برای برآورد رشد اقتصادی ماهانه ارائه شده است. در این چارچوب‌ها سعی می‌شود تا با استفاده از داده‌هایی که به‌صورت بهنگام و با تواتر زیاد (غالباً ماهانه) در دسترس هستند، رشد اقتصادی کشور در سریع‌ترین زمان ممکن برآورد شود. در این راستا، با استفاده از حداکثر داده‌های ماهانه در دسترس و استفاده از چارچوب حساب‌های ملی ماهانه، ارزش‌افزوده فعالیت‌های عمده اقتصادی و رشد اقتصادی ماهانه با حداقل تاخیر برآورد می‌شود. گزارش حاضر این امکان را فراهم خواهد کرد که در هر ماه بتوان تصویری بهنگام از وضعیت بخش حقیقی اقتصاد ایران ارائه کرد و رشد اقتصادی هر ماه، قبل از انتشار آمارهای بانک مرکزی و مرکز آمار ایران برآورد خواهد شد.

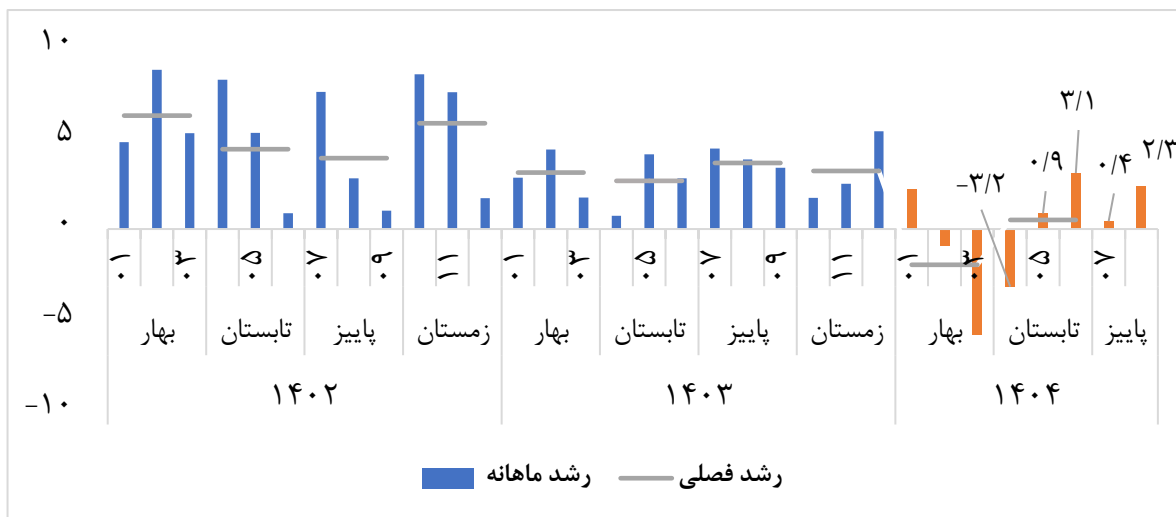
برای کسب اطلاعات بیشتر درخصوص روش‌شناسی و تفصیل داده‌های استفاده شده به گزارش «چارچوبی برای کنون‌بینی بخش حقیقی اقتصاد ایران» مراجعه شود [۱]. شایان ذکر است در این گزارش با توجه به لزوم سازگاری نتایج برآمده از این گزارش با سایر برآوردها از بخش حقیقی توسط این مرکز و به‌دلیل عدم محاسبه توالی حساب‌ها توسط مرکز آمار ایران، از حساب‌های ملی بانک مرکزی استفاده شده است.

همچنین لازم به ذکر است در برخی از بخش‌ها از آمار مقدماتی جهت برآورد استفاده می‌شود، لکن تعدیل آمارها با دسترسی به آمارهای قطعی اجتناب‌ناپذیر است، که این موضوع امری رایج در تهیه حساب‌های ملی فصلی و ماهانه می‌باشد.

حساب‌های ملی از دو رویکرد اصلی تولید و هزینه محاسبه می‌شوند. در این میان، روش هزینه به‌واسطه نقش کلیدی آن در تبیین سمت تقاضای اقتصاد و برآورد دقیق اجزایی همچون مصرف نهایی بخش خصوصی و دولتی و نیز تشکیل سرمایه ثابت ناخالص، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. از این‌رو، در ادامه این گزارشات علاوه بر بررسی حساب‌های ملی از منظر تولید، تحولات و برآوردهای مبتنی بر روش هزینه نیز مورد تحلیل قرار می‌گیرد.

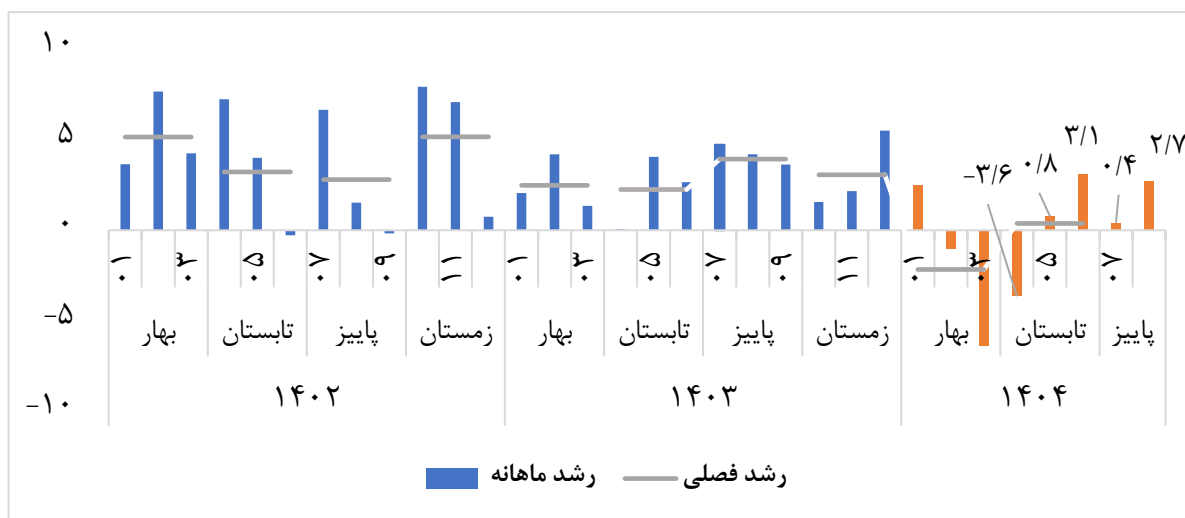
۲. تولید ناخالص داخلی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی

بر اساس آمار بانک مرکزی تولید ناخالص داخلی کشور در نیمه نخست سال ۱۴۰۴ منفی ۰/۶ درصد رشد داشته، همچنین رشد اقتصادی بدون نفت منفی ۰/۸ درصد گزارش شده است [۲]. بر همین اساس، طبق محاسبات مرکز پژوهش‌ها، رشد اقتصادی کشور در آبان‌ماه ۱۴۰۴ معادل ۲/۳ درصد و رشد اقتصادی بدون نفت نیز ۲/۷ درصد برآورد می‌شود.

شکل ۱. نمودار رشد تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه ماهانه (نسبت به ماه مشابه سال قبل - (۱۴۰۰=۱۰۰))^۱

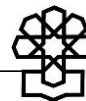
مأخذ: داده‌های فصلی تا تابستان ۱۴۰۴ بر اساس حساب‌های ملی بانک مرکزی- داده‌های ماهانه محاسبات تحقیق.

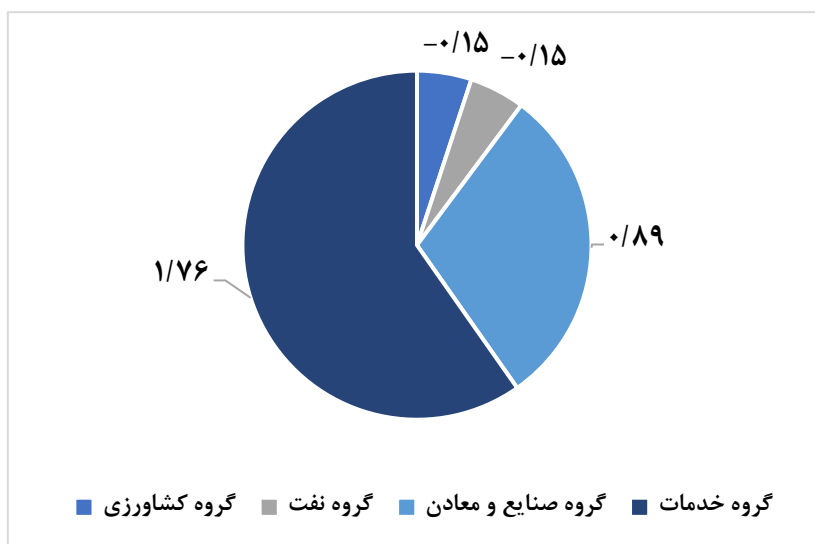
شکل ۲. نمودار رشد تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه بدون نفت ماهانه (نسبت به ماه مشابه سال قبل - (۱۴۰۰=۱۰۰))

مأخذ: همان

۱. رشد فصلی بر اساس حساب‌های ملی فصلی بانک مرکزی و رشد ماهانه بر اساس محاسبات مرکز پژوهش‌های مجلس است.

همان‌طور که در شکل ۳ نشان داده شده، از نرخ رشد $2/3$ واحد درصدی تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه در آبان‌ماه سال ۱۴۰۴ گروه کشاورزی سهمی معادل منفی $0/15$ واحد درصد، گروه نفت سهمی معادل منفی $0/15$ واحد درصد، گروه صنایع و معادن سهمی معادل $0/89$ واحد درصد و گروه خدمات سهمی معادل $1/76$ واحد درصد را به‌خود اختصاص داده است.

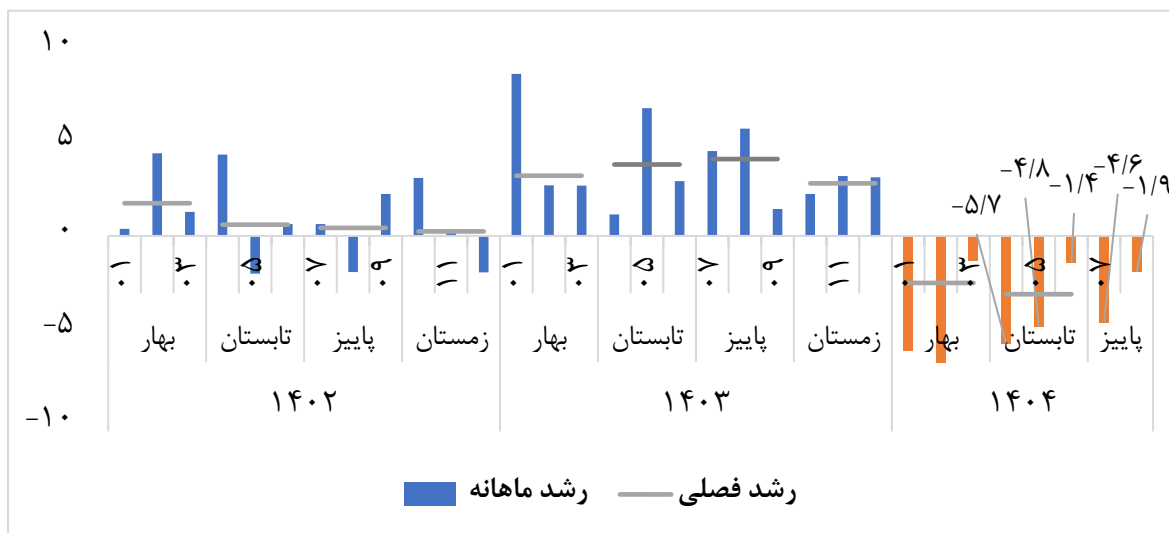
شکل ۳. نمودار سهم فعالیت‌های اقتصادی از رشد اقتصادی آبان‌ماه ۱۴۰۴ (۱۰۰=۱۴۰۰)

مأخذ: همان.

۲-۱. گروه کشاورزی

بر اساس اعلام بانک مرکزی، گروه کشاورزی در نیمه نخست سال ۱۴۰۴ رشد منفی $2/9$ درصدی را ثبت کرده است که با برآورد رشد منفی $5/2$ درصدی این مرکز در گزارش شهریورماه، از نظر جهت و منفی بودن رشد همخوانی دارد و هر دو برآورد بر تداوم رکود و ثبت رشد منفی در گروه کشاورزی طی نیمه نخست سال ۱۴۰۴ دلالت دارند [۳].

نتایج برآوردهای این مرکز نشان می‌دهد در آبان‌ماه ۱۴۰۴، ارزش‌افزوده گروه کشاورزی نسبت به ماه مشابه سال قبل منفی $1/9$ درصد رشد داشته است. برآوردهای انجام شده در این زمینه با توجه به آمارهای پایه دریافتی از وزارت جهاد کشاورزی حاکی از آن است نسبت به ماه مشابه سال قبل در آبان‌ماه تولید محصولات زراعی رشد منفی $1/9$ درصدی، محصولات دامی رشد منفی $6/6$ درصدی و محصولات باغی رشد منفی $1/6$ درصدی یافته است. همچنین، براساس آمار دریافتی از مرکز ملی اقلیم و مدیریت بحران خشکسالی میزان بارش در آبان‌ماه ۱۴۰۴ نسبت به ماه مشابه سال قبل کاهش ۱۶ میلی‌متری داشته است.

شکل ۴. نمودار رشد ارزش افزوده ماهانه گروه کشاورزی (نسبت به ماه مشابه سال قبل - (۱۴۰۰=۱۰۰))

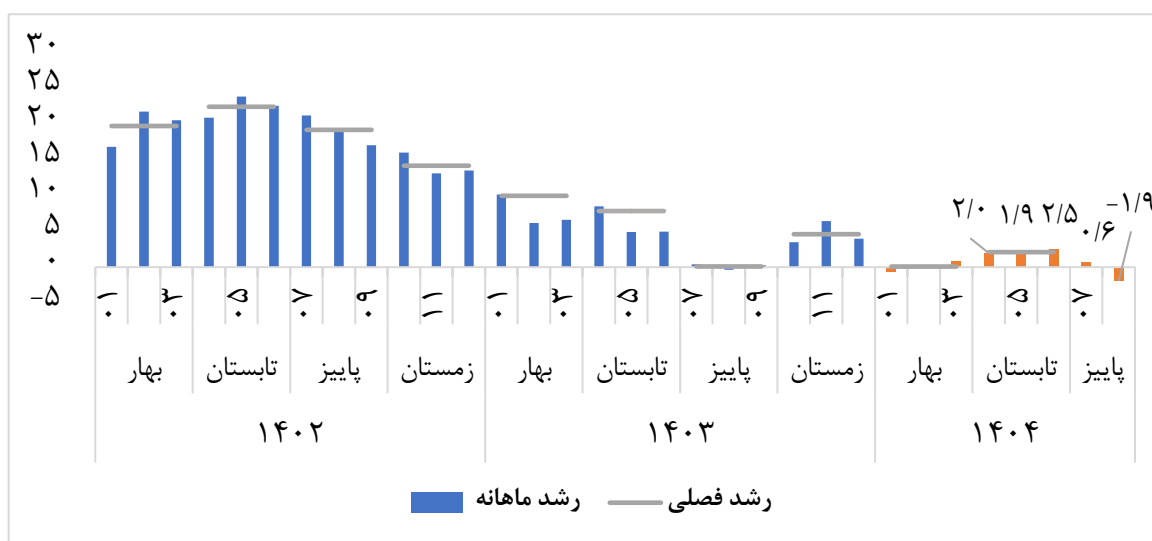
مأخذ: همان.

۲-۲. گروه نفت

بر اساس اعلام بانک مرکزی، گروه نفت در نیمه نخست سال ۱۴۰۴ رشد ۱٫۱ درصدی را ثبت کرده است. این در حالی است که برآورد این مرکز در گزارش شهریورماه، حاکی از رشد منفی ۱٫۱ درصدی برای این گروه بوده که نشان‌دهنده اختلاف ۲٫۲ واحد درصدی میان دو برآورد است.

بخش عمده این اختلاف در نرخ رشد گروه نفت، به تفاوت در منابع آماری مورد استفاده در برآورد این گروه بازمی‌گردد. مرکز پژوهش‌ها برای برآورد رشد، از داده‌های ماهانه تولید نفت اوپک استفاده می‌کند که برای نیمه نخست سال ۱۴۰۴ رشد منفی را نشان می‌دهد؛ در مقابل، بانک مرکزی از آمارهای اعلامی وزارت نفت بهره می‌گیرد که بر اساس آن، رشد ۱٫۱ درصدی برای نیمه نخست سال ۱۴۰۴ به ثبت رسیده است.

نتایج برآوردهای این مرکز نشان می‌دهد طبق آخرین آمار اوپک از منابع ثانویه و برآوردهای در دسترس به کمک روش دنتون، تولید نفت ایران در آبان‌ماه با رشد منفی ۱/۹ درصدی نسبت به ماه مشابه سال قبل روبه‌رو بوده است.

شکل ۵. نمودار رشد ارزش افزوده ماهانه گروه نفت (نسبت به ماه مشابه سال قبل - (۱۴۰۰=۱۰۰))

مأخذ: همان.

۳-۲. گروه صنایع و معادن

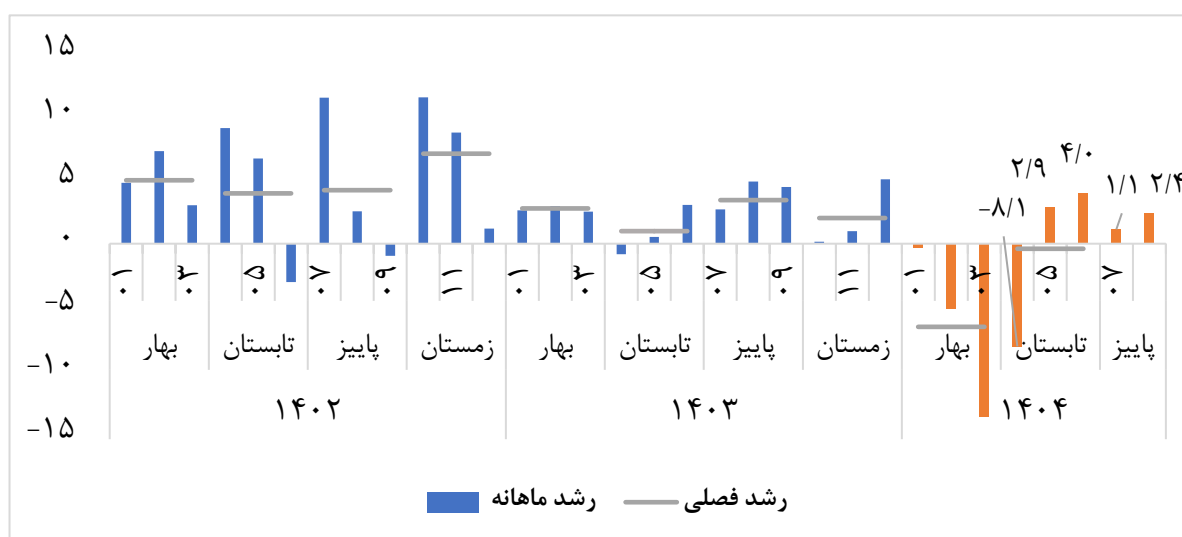
براساس اعلام بانک مرکزی، گروه صنایع و معادن در نیمه نخست سال ۱۴۰۴ رشد منفی ۳/۶ درصدی را ثبت کرده

است که مطابق با برآورد رشد منفی ۳/۴ درصدی این مرکز در گزارش شهریورماه است.

این گروه شامل بخش‌های «ساختمان، صنعت، استخراج معدن، تأمین آب، برق و گاز طبیعی» است. نتایج برآوردهای

این مرکز نشان می‌دهد گروه صنایع و معادن در آبان‌ماه سال ۱۴۰۴ نسبت به ماه مشابه سال قبل رشد ۲/۴ درصدی

داشته است که عمدتاً تحت تأثیر افزایش شاخص تولید بخش صنعت و رشد مثبت بخش برق و گاز بوده است [۴].

شکل ۶. نمودار رشد ارزش افزوده ماهانه گروه صنایع و معادن (نسبت به ماه مشابه سال قبل - (۱۴۰۰=۱۰۰))

مأخذ: همان.

۲-۴. گروه خدمات

بر اساس اعلام بانک مرکزی گروه خدمات در نیمه نخست سال ۱۴۰۴ رشد ۱/۸ درصدی را ثبت کرده است. این در حالی است که برآورد این مرکز در گزارش شهریورماه، حاکی از رشد صفر درصدی برای این گروه بوده که نشان‌دهنده اختلاف ۱/۸ واحد درصدی میان دو برآورد است.

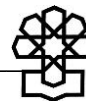
بخش عمده این اختلاف به تفاوت در منابع آماری مورد استفاده در فرآیند برآورد رشد بازمی‌گردد. مرکز پژوهش‌ها برای محاسبه رشد این گروه از داده‌های ماهانه شاپرک استفاده کرده است که به دلیل کاهش قابل توجه ارزش تراکنش‌های شاپرک در فعالیت‌های مورد بررسی، نرخ رشد برآوردی این مرکز کمتر از رقم اعلامی بانک مرکزی گزارش شده است.

نتایج برآوردهای این مرکز نشان می‌دهد ارزش‌افزوده گروه خدمات در آبان‌ماه سال ۱۴۰۴ نسبت به ماه مشابه سال قبل رشد ۳/۷ درصدی را ثبت کرده است. در آبان‌ماه بخش‌های «عمده‌فروشی و خرده‌فروشی»، «حمل و نقل و انبارداری» و «فعالیت‌های مالی و بیمه» رشد مثبتی را نسبت به مدت مشابه سال قبل ثبت کرده‌اند.

شکل ۷. نمودار رشد ارزش افزوده ماهانه گروه خدمات (نسبت به ماه مشابه سال قبل - ۱۰۰=۱۴۰۰)

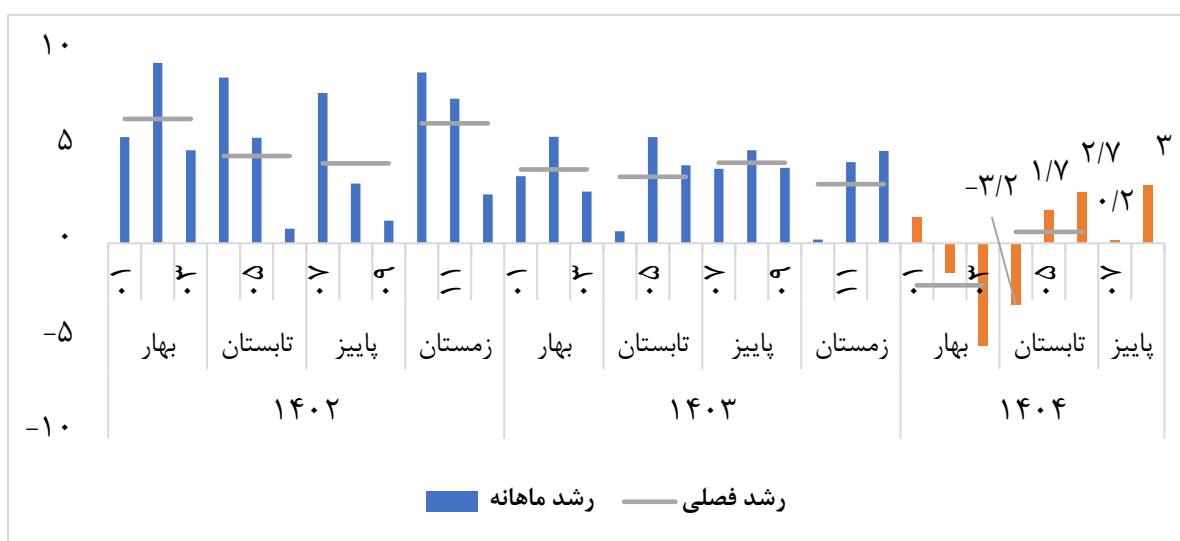
مأخذ: همان.

۳. تولید ناخالص داخلی به تفکیک اجزای هزینه نهایی

در روش هزینه یا مخارج، GDP از مجموع اجزاء هزینه نهایی به دست می آید. اجزاء هزینه نهایی به پنج سر فصل مصرف نهایی بخش خصوصی، مصرف نهایی بخش دولتی، تشکیل سرمایه ثابت ناخالص، خالص صادرات و تغییر در موجودی انبار و اشتباهات آماری تفکیک می شود.

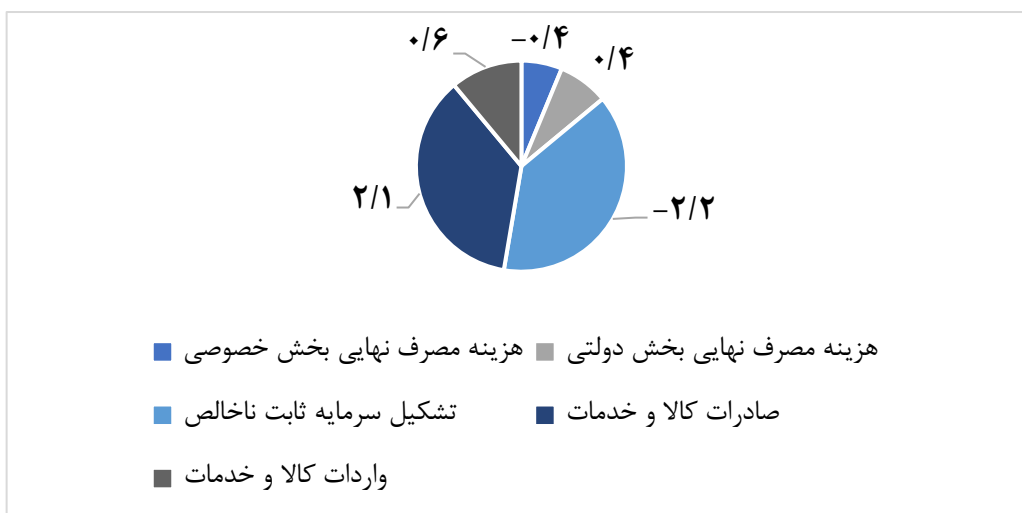
براساس آمار بانک مرکزی تولید ناخالص داخلی به قیمت بازار کشور در نیمه نخست سال ۱۴۰۴ به میزان منفی ۰/۷ درصد رشد داشته است. بر همین اساس، طبق محاسبات مرکز پژوهش‌ها، رشد تولید ناخالص داخلی به قیمت بازار کشور در آبان‌ماه ۱۴۰۴ معادل ۳ درصد برآورد می‌شود.

شکل ۸. نمودار رشد تولید ناخالص داخلی به قیمت بازار ماهانه (نسبت به ماه مشابه سال قبل - (۱۴۰۰=۱۰۰))

مأخذ: همان

همان‌طور که در شکل ۹ نشان داده شده، از نرخ رشد ۳ واحد درصدی تولید ناخالص داخلی به قیمت بازار در آبان‌ماه سال ۱۴۰۴ هزینه مصرف نهایی بخش خصوصی سهمی معادل منفی ۰/۴ واحد درصد، هزینه مصرف نهایی بخش دولتی سهمی معادل ۰/۴ واحد درصد، تشکیل سرمایه ثابت ناخالص سهمی معادل منفی ۲/۲ واحد درصد، صادرات کالا و خدمات سهمی معادل ۲/۱ واحد درصد و واردات کالا و خدمات سهمی معادل ۰/۶ واحد درصد را به خود اختصاص داده است.

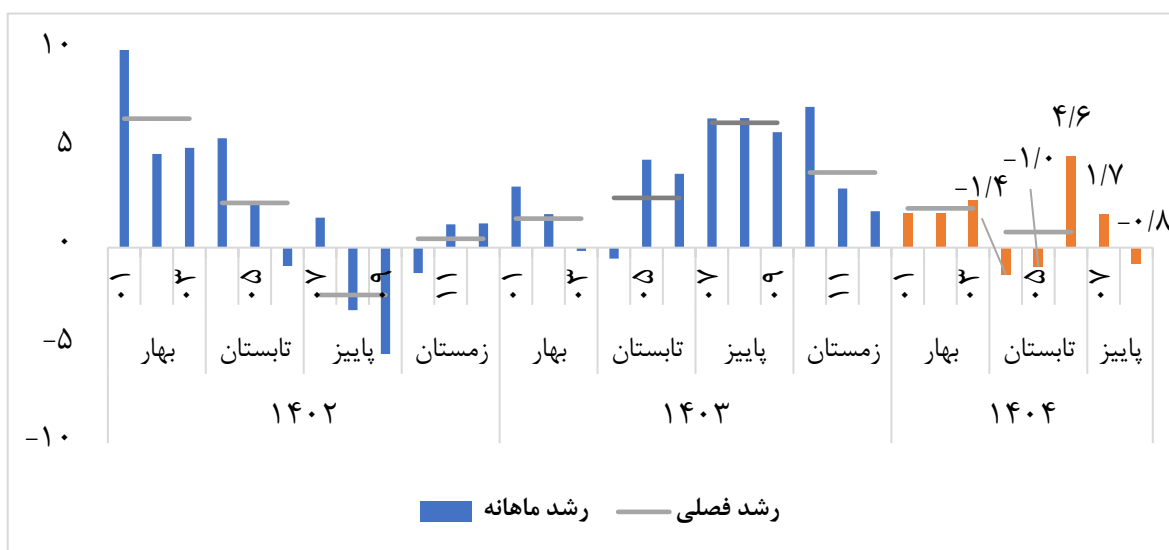
شکل ۹. نمودار سهم اجزای هزینه نهایی از رشد اقتصادی آبان ماه ۱۴۰۴ (۱۴۰۰=۱۰۰)

مأخذ: همان.

۱-۳. هزینه مصرف نهایی بخش خصوصی

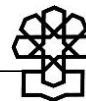
براساس اعلام بانک مرکزی هزینه مصرف نهایی بخش خصوصی در نیمه نخست سال ۱۴۰۴ رشد ۱/۴ درصدی را ثبت کرده است.

جهت برآورد هزینه مصرف نهایی بخش خصوصی از ارزش تراکنش‌های شاپرک استفاده می‌شود. نتایج برآوردهای این مرکز نشان می‌دهد در آبان ماه ۱۴۰۴، هزینه مصرف نهایی بخش خصوصی نسبت به ماه مشابه سال قبل منفی ۰/۸ درصد رشد داشته است.

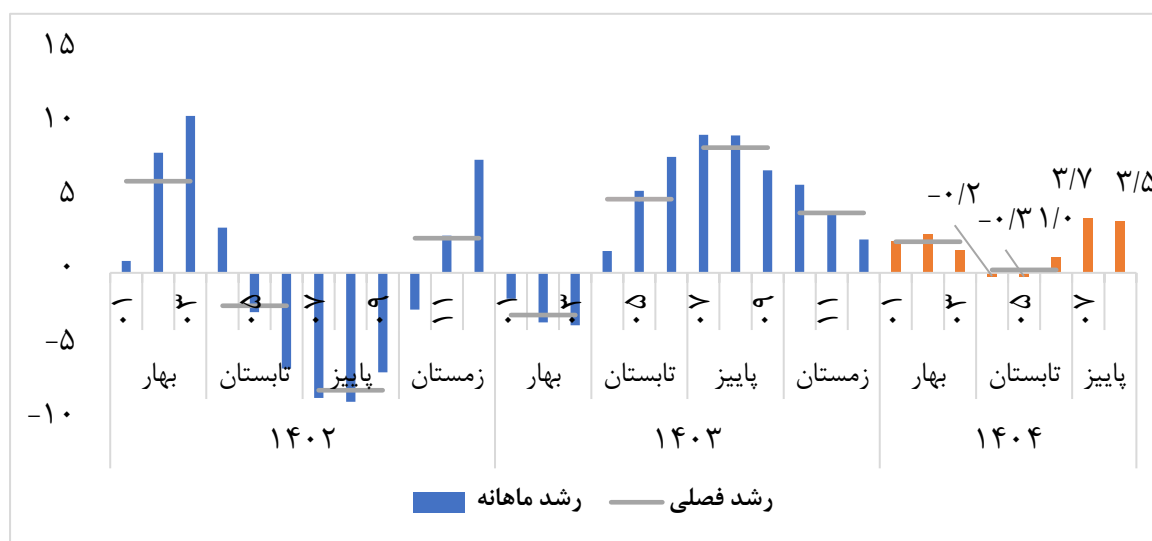
شکل ۱۰. نمودار رشد هزینه مصرف نهایی بخش خصوصی ماهانه (نسبت به ماه مشابه سال قبل - ۱۴۰۰=۱۰۰)

مأخذ: همان.

۲-۳. هزینه مصرف نهایی بخش دولتی

براساس اعلام بانک مرکزی هزینه مصرف نهایی بخش دولتی در نیمه نخست سال ۱۴۰۴ رشد ۱/۱ درصدی را ثبت کرده است. جهت برآورد هزینه مصرف نهایی بخش دولتی از گزارشات ماهانه منابع و مصارف عمومی دولت استفاده می‌شود. نتایج برآوردهای این مرکز نشان می‌دهد در آبان‌ماه ۱۴۰۴، هزینه مصرف نهایی بخش دولتی نسبت به ماه مشابه سال قبل ۳/۵ درصد رشد داشته است.

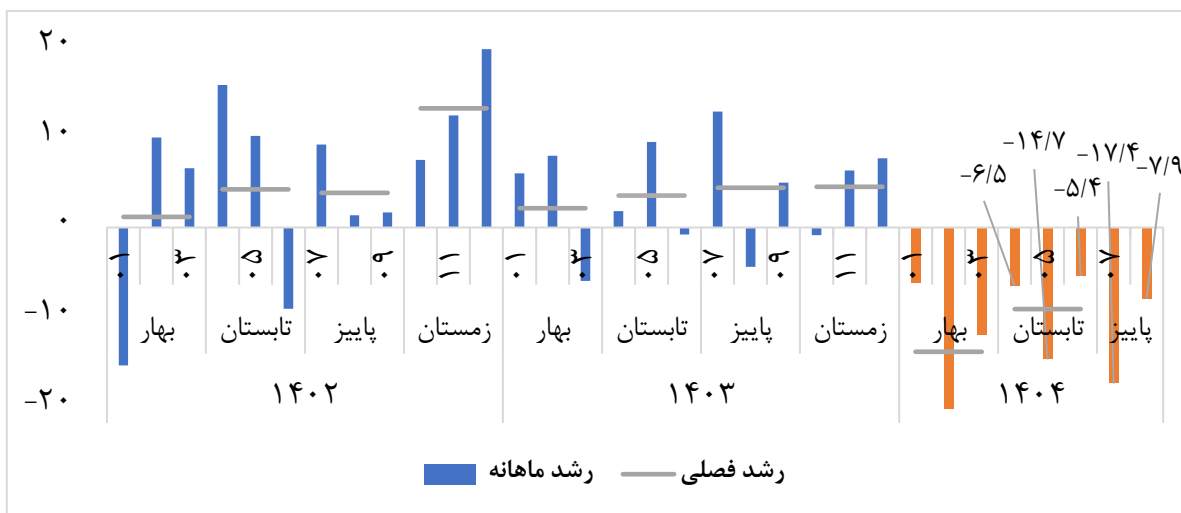
شکل ۱۱. نمودار رشد هزینه مصرف نهایی بخش دولتی ماهانه (نسبت به ماه مشابه سال قبل - (۱۴۰۰=۱۰۰))

مأخذ: همان.

۳-۳. تشکیل سرمایه ثابت ناخالص

براساس اعلام بانک مرکزی تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در نیمه نخست سال ۱۴۰۴ رشد منفی ۱۱/۱ درصدی را ثبت کرده است.

جهت برآورد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص از شاخص فروش کالاهای سرمایه‌ای بورسی، شاخص خالص واردات کالاهای سرمایه‌ای و شاخص ارزش افزوده بخش ساختمان استفاده می‌شود. نتایج برآوردهای این مرکز براساس نشان می‌دهد در آبان‌ماه ۱۴۰۴، تشکیل سرمایه ثابت ناخالص نسبت به ماه مشابه سال قبل منفی ۷/۹ درصد رشد داشته است.

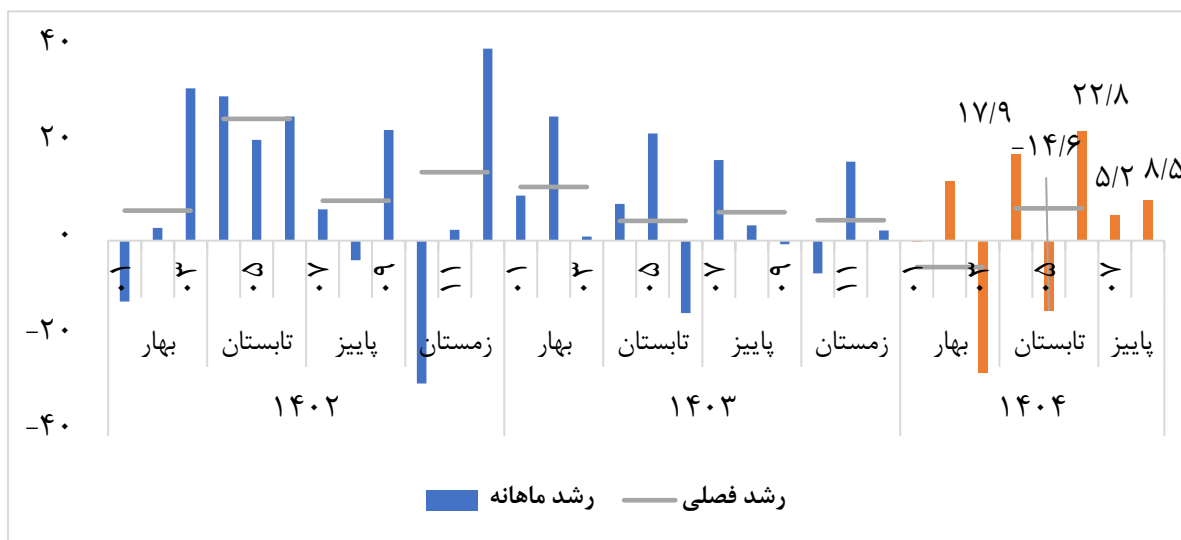

شکل ۱۲. نمودار رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص ماهانه (نسبت به ماه مشابه سال قبل - ۱۴۰۰=۱۰۰)

مأخذ: همان.

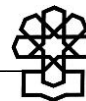
۳-۴. صادرات کالا و خدمات

براساس اعلام بانک مرکزی، صادرات کالا و خدمات در نیمه نخست سال ۱۴۰۴ رشد ۰/۷ درصدی را ثبت کرده است. جهت برآورد صادرات کالا و خدمات از آمار ماهانه گمرک استفاده می‌شود. نتایج برآوردهای این مرکز نشان می‌دهد صادرات کالا و خدمات در آبان‌ماه سال ۱۴۰۴ نسبت به ماه مشابه سال قبل رشد ۸/۵ درصدی داشته است.

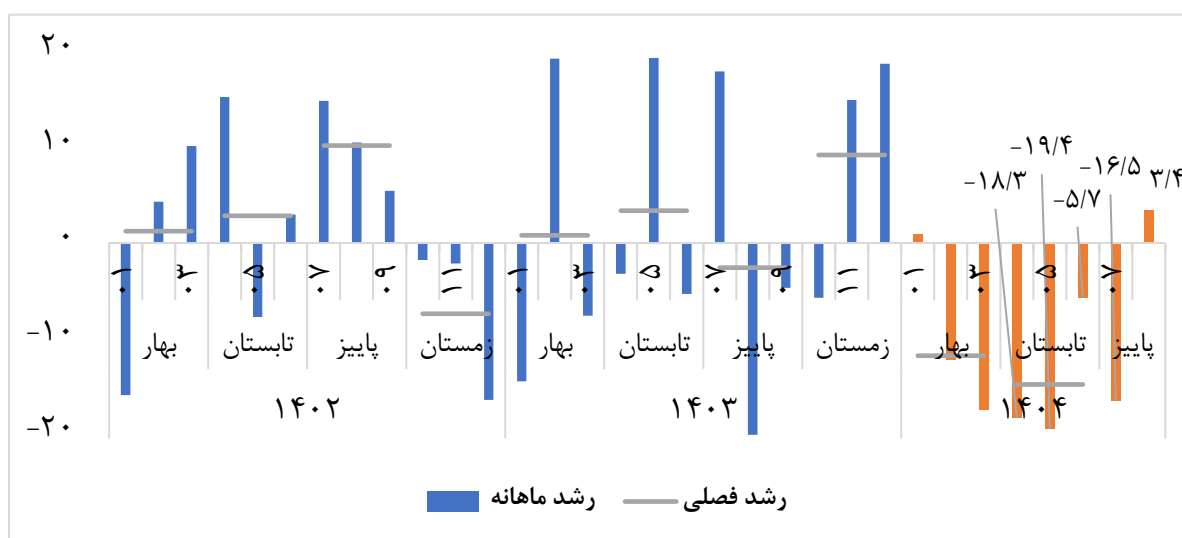
شکل ۱۳. نمودار رشد صادرات کالا و خدمات ماهانه (نسبت به ماه مشابه سال قبل - ۱۴۰۰=۱۰۰)

مأخذ: همان.

۵-۳. واردات کالا و خدمات

براساس اعلام بانک مرکزی، واردات کالا و خدمات در نیمه نخست سال ۱۴۰۴ رشد منفی ۱۳/۴ درصدی را ثبت کرده است. جهت برآورد واردات کالا و خدمات از آمار ماهانه گمرک استفاده می‌شود. نتایج برآوردهای این مرکز نشان می‌دهد واردات کالا و خدمات در آبان‌ماه سال ۱۴۰۴ نسبت به ماه مشابه سال قبل رشد ۳/۴ درصدی داشته است.

شکل ۱۴. نمودار رشد واردات کالا و خدمات ماهانه (نسبت به ماه مشابه سال قبل - (۱۴۰۰=۱۰۰))

مأخذ: همان.

۴. جمع‌بندی

براساس اعلام بانک مرکزی تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه کشور در نیمه نخست سال ۱۴۰۴ رشد منفی ۰/۶ درصدی و تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه بدون نفت رشد منفی ۰/۸ درصدی را ثبت کرده است. این در حالی است که برآورد این مرکز در گزارش شهریورماه، حاکی از رشد منفی ۲ درصدی تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه و رشد منفی ۲/۱ درصدی تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه بدون نفت بوده‌است. در متن گزارش به بررسی علل اصلی اختلاف رشد بانک مرکزی و مرکز پژوهش‌ها پرداخته شده‌است.

به همین ترتیب نتایج برآوردهای مرکز پژوهش‌ها نشان می‌دهد تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه در آبان‌ماه سال ۱۴۰۴ رشد ۲/۳ درصدی و بدون نفت رشد ۲/۷ درصدی داشته‌است. همچنین در آبان‌ماه سال ۱۴۰۴، گروه کشاورزی تحت‌تأثیر کاهش تولید محصولات زراعی، باغی و دامی با رشد منفی ۱/۹ درصدی، گروه نفت طبق گزارشات اوپک و روش مورد محاسبه مرکز با رشد منفی ۱/۹ درصدی، گروه صنایع و معادن تحت‌تأثیر رشد مثبت شاخص صنایع بورسی در بخش صنعت و معدن و رشد مثبت بخش برق و گاز با رشد ۲/۴ درصدی و گروه خدمات تحت‌تأثیر رشد مثبت بخش‌های اصلی خود با رشد ۳/۷ درصدی روبه‌رو بوده است.

جدول ۱. رشد تولید ناخالص داخلی و ارزش افزوده رشته فعالیت های عمده اقتصادی (۱۴۰۰=۱۰۰)

رشد فعالیت‌های اقتصادی	سال ۱۴۰۳	شش‌ماهه نخست ۱۴۰۴	مهر ۱۴۰۴	آبان ۱۴۰۴
گروه کشاورزی	۳/۶	-۲/۹	-۴/۶	-۱/۹
گروه نفت	۴/۶	۱/۱	۰/۶	-۱/۹
گروه صنایع و معادن	۲/۴	-۳/۴	۱/۱	۲/۴
گروه خدمات	۳/۳	۱/۸	۱/۹	۳/۷
تولید ناخالص داخلی (به قیمت پایه)	۳/۱	-۰/۶	۰/۴	۲/۳
تولید ناخالص داخلی بدون نفت (به قیمت پایه)	۳/۰	-۰/۸	۰/۴	۲/۷

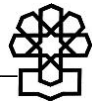
مأخذ: همان.

به همین ترتیب نتایج برآوردهای مرکز پژوهش‌ها نشان می‌دهد تولید ناخالص داخلی به قیمت بازار در آبان‌ماه سال ۱۴۰۴ رشد ۳ درصدی داشته‌است. همچنین در آبان‌ماه سال ۱۴۰۴، هزینه مصرف نهایی بخش خصوصی تحت تأثیر کاهش ارزش تراکنش‌های شاپرک با رشد منفی ۰/۸ درصدی، هزینه مصرف نهایی بخش دولتی تحت تأثیر رشد عملکرد اعتبارات هزینه‌ای با رشد ۳/۵ درصدی، تشکیل سرمایه ثابت ناخالص تحت تأثیر کاهش شاخص فروش کالاهای سرمایه‌ای و شاخص خالص واردات کالاهای سرمایه‌ای با رشد منفی ۷/۹ درصدی، صادرات کالا و خدمات تحت تأثیر رشد مثبت آمار صادرات گمرک با رشد ۸/۵ درصدی و واردات کالا و خدمات نیز تحت تأثیر رشد مثبت آمار واردات گمرک با رشد ۳/۴ درصدی روبه‌رو بوده است.

جدول ۲. رشد تولید ناخالص داخلی به تفکیک اجزای هزینه نهایی (۱۴۰۰=۱۰۰)

رشد اجزای هزینه نهایی	سال ۱۴۰۳	شش‌ماهه نخست ۱۴۰۴	مهر ۱۴۰۴	آبان ۱۴۰۴
هزینه مصرف نهایی بخش خصوصی	۳/۵	۱/۴	۱/۷	-۰/۸
هزینه مصرف نهایی بخش دولتی	۳/۸	۱/۱	۳/۷	۳/۵
تشکیل سرمایه ثابت ناخالص	۳/۸	-۱۱/۱	-۱۷/۴	-۷/۹
صادرات کالا و خدمات	۶	۰/۷	۵/۲	۸/۵
واردات کالا و خدمات	۲/۷	-۱۳/۴	-۱۶/۵	۳/۴
تولید ناخالص داخلی (به قیمت بازار)	۳/۷	-۰/۷	۰/۲	۳

مأخذ: همان.

منابع و مأخذ

- [۱] ناظمی، عالیہ؛ آذربایجانی، علیرضا؛ والی‌زاده، ابوالحسن، "چارچوبی برای کنون‌بینی (Nowcasting) بخش حقیقی اقتصاد ایران،" مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، شماره مسلسل ۱۹۸۹۰.
- [۲] ب. م. ج. ا. ایران، "گزارش تحولات بخش واقعی اقتصاد ایران - سال ۱۴۰۳."
- [۳] ناظمی، عالیہ و آذربایجانی، علیرضا، "پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران، برآورد تولید ناخالص داخلی ماهانه (شهریورماه ۱۴۰۴)،" مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، شماره مسلسل ۲۱۱۳۷.
- [۴] ناظمی، عالیہ و آذربایجانی، علیرضا، "پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران در آبان‌ماه سال ۱۴۰۴، بخش صنعت و معدن،" مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، شماره مسلسل ۲۱۱۴۰.

گزیده سیاستی

طبق محاسبات مرکز پژوهش‌ها، رشد تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه کشور در آبان‌ماه سال ۱۴۰۴ معادل ۲/۳ درصد و رشد اقتصادی بدون نفت نیز ۲/۷ درصد برآورد می‌شود.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان باسیداران، روبروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، بلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۳۰۰۰ صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۵۸۵۵ پست الکترونیک: mrc@majles.ir

وبسایت: rc.majles.ir